

Documentació i Arxivística**2014/2015**

Codi: 100071

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502758 Humanitats	OT	3	0
2502758 Humanitats	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Maria Remei Perpinya Morera

Correu electrònic: Remei.Perpinya@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ

Objectius

"Documentació i arxivística" és una assignatura de sis crèdits que desenvolupa la matèria homònima. Forma part dels 60 crèdits optatius programats pel quart curs dels estudiants d'Humanitats, junt amb altres assignatures d'un ampli ventall de matèries: Geografia, Història, Musicologia, Art, Antropologia, Filosofia, Filologia clàssica, Literatura catalana, Literatura espanyola, Literatura Universal, Retòrica, Llengua moderna, Gestió cultural, Comunicació, Finances i comptabilitat, Sociologia, Dret, Tecnologies de la informació i del coneixement, Pràctiques externes. A més ha de superar el Treball de Fi de Grau.

L'assignatura estudia les tècniques d'emmagatzematge, organització, difusió i preservació del patrimoni documental universal, des de les taules d'adob fins els arxius numèrics. L'objectiu general és que l'alumne en acabar l'assignatura copsi els conceptes fonamentals de la Documentació i l'Arxivística com a dues disciplines independents i complementàries, conegui el sistema arxivístic espanyol i sàpiga interpretar-ne els instruments de descripció, i conegui les fonts d'informació especialitzades en humanitats i sàpiga interrogar-les. La finalitat és que l'alumne sigui un usuari expert en la cerca documental a arxius i biblioteques de cara a afrontar els treballs acadèmics i professionals.

Competències

Humanitats

- Identificar els processos històrics en què s'inscriu la cultura contemporània.
- Utilitzar adequadament els recursos i les metodologies que s'empren en l'estudi de la cultura contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar documents de diferents èpoques històriques.
2. Fer servir les TIC per a l'organització documental.
3. Identificar els diferents tipus de documents.

4. Transcriure un document històric.
5. Valorar altres disciplines afins que ajuden a fer un tractament correcte dels documents: sigil·lografia, cronologia, etc.
6. Valorar l'organització d'un arxiu concret.

Continguts

Unitat 1. Introducció general

1.1. L'arxivística.

L'arxivística com a ciència: el concepte, la definició i els camps d'actuació. L'evolució històrica de l'arxivística com a ciència. Els principis de l'arxivística: el principi de provenença i el principi de l'ordre original.

1.2. La documentació.

La ciència de la documentació: el concepte, la definició i els camps d'actuació. L'evolució històrica: de la biblioteconomia a la documentació.

1.3. L'arxivística i la documentació, dues ciències afins.

La funció de reunió de documents. El tractament de la documentació. L'accés i la difusió de la informació. Els objectes bàsics d'atenció. La complementarietat de les ciències de la informació.

Unitat 2. Biblioteques i Sistemes d'Informació i Documentació

2.1. Biblioteques.

L'evolució històrica. De les biblioteques nacionals a les biblioteques i dipòsits digitals.

2.2. Cerca d'informació.

Teoria de la recuperació d'informació. Sistemes de localització: sistemes de navegació i sistemes d'interrogació. El llenguatge d'interrogació. El procés de cerca i recuperació de la informació.

2.3. Fonts d'informació per a les humanitats.

La classificació de les fonts d'informació. Fonts per a la recerca: bases de dades especialitzades; tesis doctorals i treballs de recerca; fonts hemerogràfiques; fonts legislatives. Criteris per a la selecció i avaluació de fonts d'informació.

2.4. Internet com a font d'informació.

Cerca d'informació a internet: cercadors generals i cercadors especialitzats. Web invisible. Xarxes socials: noves fonts d'informació?

Unitat 3. Arxius

3.1. Els arxius i la seva tipologia

L'evolució històrica del concepte d'arxiu. La definició actual: les tres accepcions. Els tipus d'arxiu segons els criteris bàsics: personalitat jurídica del productor i cicle vital dels documents. La funció cultural dels arxius.

3.2. El sistema arxivístic espanyol i català

Configuració del sistema arxivístic espanyol. El concepte de Patrimoni documental. Els centres del sistema arxivístic espanyol i català.

3.3. Fons i documents (d'arxiu)

El concepte i la definició de document. Les característiques dels documents d'arxiu. Els tipus de documents d'arxiu. Les agrupacions documentals: el concepte de fons, de sèrie i la unitat documental simple i composta. Fons d'arxiu per a la recerca d'informació personal.

3.4. Els instruments de descripció dels arxius.

Els quadres de fons. El quadre de classificació. Els inventaris. Els catàlegs.

3.5. L'accés als arxius i als documents

El dret d'accés a la informació: l'accés a la documentació pública. La protecció de les dades personals.

Metodologia

La metodologia docent combina:

Classes i seminaris presencials de caràcter teòric i pràctic dirigits pel professor.

Tutories individualitzades per a la realització de les pràctiques i del treball individual. Els alumnes estan obligats a assistir a les tutories individualitzades repartides al llarg del curs per tal de fer el seguiment del seu aprenentatge.

Realització d'un treball al llarg del semestre.

Estudi personal de l'alumne, que comprèn: l'estudi dels materials disponibles al Campus Virtual i la lectura de la bibliografia complementària indicada a classe.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Participació a classe, debats i exposicions orals	20	0,8	1, 3, 6
Pràctiques i resolució d'exercici d'identificació de fons i arxius	20	0,8	3, 6
Resolució d'exercicis pel coneixement expert de fonts d'informació	20	0,8	1, 3
Tipus: Supervisades			
Elaboració de treballs	50	2	1, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Estudi dels materials disponibles al campus virtual	20	0,8	3, 5, 6
Lectura de la bibliografia	20	0,8	3, 5, 6

Avaluació

El sistema d'avaluació de l'assignatura preveu 3 activitats avaluables. Totes són obligatòries i per aprovar l'assignatura cal una puntuació mínima de 5.

Nopresentat:

L'alumne que no s'hagi presentat al 75% dels treballs/proves avaluables tindrà la qualificació de No Presentat.

Recuperació d'activitats avaluables en el cas d'un nopresentat o d'unsuspens:

Només es podrà recuperar nota en els dos casos següents:

- 1- Quan, de manera justificada, l'alumne no s'hagi presentat al 30% de les activitats avaluables.
- 2- Quan la nota final prèvia a l'acta sigui entre un 4 i un 4,9.

En tots dos casos l'alumne es presentarà exclusivament a les activitats o proves no presentades o suspeses. En cap cas es podrà recuperar nota mitjançant una prova final equivalent al 100% de la nota.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració de pràctiques i participació a l'aula	20	0	0	5, 6
Prova escrita sobre el contingut de la matèria	30	0	0	1, 3, 5, 6
Realització de treballs escrits	50	0	0	1, 2, 3, 4

Bibliografia

ARXIUS

(Manuals)

- LODOLINI, Elio (1993). Archivistica. Principios y problemas. Madrid: ANABAD, 1993.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (2002). Els arxius entre la memòria històrica i la societat del coneixement. Barcelona: Editorial UOC : ECSA. 199 p.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005). Enseñar a pensar históricamente: los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia. Barcelona: Universitat. ICE.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (2008). Archivos y derechos humanos. Gijón: Trea, 2008.
- CAPELL, Emilia; COROMINAS, Mariona (coords.) (2009). Manual d'arxivística i gestió de documents. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.
- RAMS, Leonor (2011). Los documentos de archivo: cómo se accede a ellos. Gijón: Trea.
- CRUZ MUNDET, José Ramón (2012). Archivistica: gestión de documentos y administración de archivos. Madrid : Alianza editorial.

(Guies d'arxius)

- Guia dels Arxius Històrics de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1982-2007. 8 vols. (Guies, inventaris, catàlegs. Guies ; 1, 3-4, 6-9).
- Censo-guía de archivos de España y Iberoamérica. Ministerio de Cultura. <http://censoarchivos.mcu.es/CensoGuia/portada.htm>
- Guia de los archivos de la Iglesia en España. Archivo Diocesano de Barcelona : Asociación de archiveros de la Iglesia en España, 2001. <http://www.mcu.es/archivos/docs/ArchivosIglesia.pdf>
- Guía de Archivos Militares Españoles. 3a. ed. corr. y aum. Madrid: Ministerio de Defensa, 2012. http://www.portalcultura.mde.es/Galerias/publicaciones/fichero/Guia_de_los_archivos_militares_espanoles.pdf
- PARES. Portal de Archivos Españoles. Ministerio de Cultura. <http://pares.mcu.es/>
- Cercador d'Arxius de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. <http://cultura.gencat.cat/arxius/directori.asp>

(Revistes)

- Boletín de la Asociación Española de Archiveros, Bibliotecarios, Museólogos y Documentalistas. Madrid: ANABAD, 1950-
- Lligall, revista catalana d'arxivística. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1988-
- Tabula. Revista de Archivos de Castilla y León. Salamanca: Asociación de Archiveros de Castilla y León, 1992-
- Comma. International Journal on Archives. Paris: International Council on Archives / Conseil International des Archives, 2001-. Continuació de Janus i Archivum
- Archival Science: International Journal on Recorded Information. Main editors: K. Anderson; E. Ketelaar; E. Yakel. Dordrecht : Kluwer Academic Publisher, 2001-. ISSN: 1389-0166 (print version). ISSN: 1573-7519 (electronic version)

(Pàginesweb)

- Unesco Archives Portal. www.unesco.org/webworld/portal_archives/
- International Council on Archives. <http://www.ica.org>
- Associació d'Arxivers de Catalunya. Enllaços. <http://www.arxivers.com>
- Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Arxius i Gestió documental. <<http://www.gencat.cat>>

DOCUMENTACIÓ

(Manuals)

- HERNÁNDEZ , Hilario; [et al.]. (2001). Las Bibliotecas públicas en España: una realidad abierta. Salamanca : Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001. També disponible en versió electrònica: <http://www.fundaciongsr.es/bp/index2.html>.
- DARNTON, Robert. (2010). Digitalitzar és democratitzar? El cas dels llibres. Barcelona: Arcàdia, 2010.
- LÓPEZ YEPES, José; OSUNA, María Rosario. (2011). Manual de ciencias de la información y documentación . Madrid : Pirámide.
- CID LEAL, Pilar; PERPINYÀ MORERA, Remei. (2013). Cómo y dónde buscar fuentes de información. UAB. Servei de Publicacions. (Materials, 227).

(Fontsd'informació)

- MARTÍN VEGA, Arturo. Fuentes de información general. Gijón : Trea, 1995. 320 p.
- ALÍA MIRANDA, Francisco. Fuentes de información para historiadores. Obras de referencia y bibliografías. Gijón : Trea, 1998. 177 p.
- CARRIZO SAINERO, Glòria; IRURETA-GOYENA, Pilar; LÓPEZ DE QUINTANA, Eugenio. Manual de fuentes de información. 2a. ed. Zaragoza: Conferencia Española de Gremios y Asociaciones de Libreros, 2000. 574 p.

(Revistes)

- Item, revista de biblioteconomia i documentació. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987-
- El Profesional de la Información. Barcelona : Swets & Zeitlinger Ibérica, 1998- Continuació d'Information World en Español (1992-1997).
- Revista Española de Documentación Científica. Madrid: CINDOC, 1977-.
- Bid: textos universitaris de biblioteconomia i documentació. Barcelona: Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, 1998-.

(Pàgines web)

- Biblioteca de Catalunya. <http://www.bnc.cat/>
- Servei de Biblioteques de la Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra: UAB.
<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/biblioteques-1100266971243.html>